Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

DANMARKS STATISTIK.

STATISTISKE MEDDELELSER,

TREDIE RÆKKE, 3DIE BIND.

UDGIVET AF DET STATISTISKE BUREAU.

KJØBENHAVN.

BIANCO LUNOS KGL. HOF-BOGTRYKKERI.

1880.

DANMARK
DEPARTEMENTS BIBLIOTEK
DET STATISTISKE

I.

Høsten i Danmark

i Aaret 1879.

I Fortsættelse af de tidligere trykte Beretninger om Udfaldet af Høsten i de foregaaende Aar (senest trykt i Statistiske Meddelelser, 3die Rækkes 2det Bind, S. 1—24) meddeles herved lignende Oplysninger for Aaret 1879, nemlig dels en Beretning om Høstens Udfald, der er udarbejdet paa Grundlag af de fra Amtmændene modtagne skematiske Indberetninger, dels en Udregning af Høstudbyttet, der er støttet paa de gjennem Amterne fra samtlige By- og Sogneraad modtagne Opgivelser om Gjennemsnitsudbyttet pr. Td. Land af de vigtigere Sæd- og Plantearter i hvert af Landets Sogne.

Beretning om Høstens Udfald i Aaret 1879.

Af de Beretninger, som fra Landets samtlige Amter ere indsendte til det statistiske Bureau, fremgaar det, at Udfaldet af Høsten i Aaret 1879 for Landet i sin Helhed næppe har svaret til en Middelhøst. Kvantiteten saavel af Kornhøsten som af Høhøsten er imidlertid i de fleste Beretninger betegnet som ret tilfredsstillende, skjøndt ikke saa rigelig som i Aaret 1878; men derimod er Kvaliteten baade af Kornet og af Høet i næsten alle Beretning-

erne bedømt at være temmelig simpel. I Almindelighed have Vejrforholdene i den forudgaaende Vinter og det derpaa følgende Foraar ikke været heldige for Udviklingen hverken af Vintersæden eller af Vaarsæden, og endnu mere skadelig Indflydelse udøvede Vejrliget i Sommerens Løb og under Indhøstningen paa Modningen og Indbjærgningen af de fleste af Sædarterne. Den lange og snerige Vinter var vel i Januar og Februar Maaneder ledsaget af gunstigt Vejr, som bragte Grøde i Vintersæden og Kløveren, men da der i Marts og April Maaneder næsten uafbrudt herskede megen Kulde, blev Vaarsæden i Regelen lagt altfor sent, og blandt Vintersæden blev fornemlig Rugen stærkt paavirket af Kulden, saa at den paa flere Steder endog gik helt bort og maatte erstattes med Foraarssæd, men iøvrigt i Almindelighed blev meget tynd. I den sidste Halvdel af Maj afløstes det raakolde og tørre Foraar af mildere Vejrforhold med stigende Varme i Juni Maaned, der i Forbindelse med kraftige Regnbyger vel fremmede Vegetationen, men Sommeren bragte gjennemgaaende for lidt Varme og for megen Regn. Paa Grund heraf foregik Modningen af Sæden i det Hele langsomt, og Høsten blev i Almindelighed paabegyndt senere end det ellers er Tilfældet, paa nogle Steder endog først henimod Midten af Avgust Maaned; men til samme Tid indtraadte en næsten stadig vedholdende Regnperiode til de sidste Dage af Maaneden, da en frisk Storm bragte nogen Forandring i Vejret. I de første 3 Uger af September Maaned var Vejrliget vel temmelig regnfuldt, men dog med Afbrydelse af flere Dages Opholdsvejr, i hvilken Tid Indbjærgningen saavidt mulig blev fremmet, men paa flere Steder, især i det nordlige Jylland, blev Indhøstningen først tilendebragt efter September Maaneds Udgang, da Regnen atter var bleven temmelig stærk. Under disse højst ugunstige Forhold for Sædens Indbjærgning har det ikke kunnet undgaas, at meget Korn, der maatte staa længe ude paa Marken i Regnen, har spiret, og at en ikke ubetydelig Del er kommen i Hus i mindre god Tilstand uden at være tilstrækkelig tør, hvorved da baade Kjærnens og Straaets Beskaffenhed er bleven meget uheldig paavirket, og næsten overalt i hele Landet har Høstens Tilendebringelse været forbunden med

stor Vanskelighed. I Beretningen fra Hjørring Amt, der er dateret den 23de Oktober 1879, omtales det saaledes, at paa en af de større Gaarde i dette Amt havde der i over 1 Maaned staaet mejet Korn, som Vejrforholdene havde forhindret i at bringe i Hus. — Forsaavidt iøvrigt adskillige af Amternes Beretninger udtale sig mere i Almindelighed om Udfaldet af Høsten i det paagjældende Amt end ved Karakter-Betegnelserne for de enkelte Sædarter, skal man fremhæve følgende Bemærkninger. — I Beretningen fra Præstø Amt ytres det, at Høsten i 1879 i dette Amt — uanset den i sin Helhed maa antages at staa endel over en Middelhøst, Kartoflerne dog herfra undtagne — frembyder et noget broget Billede, idet den Forskjel, som bevirkes ved Kulturstanden, Jordernes Beliggenhed og den større eller mindre Konduite, der er vist under Indhøstningen, i det Hele er temmelig fremtrædende. Vel kultiverede Jorder, især i den sydlige Del af Amtet, have givet meget gode og rige Afgrøder, med god Kvalitet, hvor man gav sig Tid; men forhastet Indhøstning har straffet sig. — I Beretningen fra Maribo Amt siges det, at det har været meget vanskeligt iaar at danne sig en fuldstændig Oversigt over den herværende Høst i sin Helhed, fordi især de lave Egne i den midterste og sydlige Del af Lolland have taget Skade ved Oversvømmelse, som væsenlig er bevirket ved, at der har været Højvande paa Tider, da der sædvanlig er Lavvande fra Østersøen, og saaledes Sluserne have været lukkede, hvortil formentlig kommer, at Tordenbygerne ere faldne i større eller mindre Omfang og paa mer eller mindre skadelige Tider for den enkelte Jordbruger. I Resultatet maa Aaret dog nærmest betragtes som et Middelaar, paa Falster dog over, idet hvad Kornsorterne angaar Kvantiteten maa anses for i Almindelighed som ovenmeldt, medens Kornet i Regelen er mindre vægtigt, hvilket dog formentlig vil opvejes ved de højere Priser mod hvad ifjor var Tilfældet, især da Hveden her er Hovedproduktion. — I Beretningen fra Thisted Amt udtales det, at, skjøndt Høstens Indbjærgning blev i høj Grad vanskeliggjort af Regnvejret, maa desuagtet Høsten i det Hele betragtes som over Middelhøst. — I Beretningen fra Ringkjøbing Amt bemærkes det, at naar Høsten

i Aaret 1879 i sin Helhed sammenlignes med Høsten i Aaret 1878, staar den langt under denne, men synes dog at kunne betegnes som en Middelhøst. — I Beretningen fra Ribe Amt hedder det, at i det Hele skjønnes Høsten at kunne ansættes til en Middelhøst. — I Modsætning hertil udtales det i Beretningen fra Holbæk Amt, at Høsten maa overalt her i Amtet betragtes som værende under en Middelhøst, idet den vedholdende Regn i Sommer i det Hele har svækket alle Sædarternes Kvalitet, ligesom Kulden har skadet Sædens Udvikling. — I Beretningen fra Viborg Amt siges det, at i det Hele kan Høsten i Aar næppe for dette Amts Vedkommende svare til en Middelhøst, og har været overordenlig vanskelig. — I Beretningen fra Aarhus Amt, der under den 10de Januar 1880 er indsendt til det statistiske Bureau, ytres det, at efter de Amtet forelagte Beretninger kan det ikke ses rettere end, at Høsten i det Hele har været under et Middelaar, og med Hensyn til, at de umiddelbart efter Høstens Tilendebringelse offenlig fremkomne Høstberetninger ere komne til et langt bedre Resultat, skal det ikke lades ubemærket, at mange af de paapegede værdiforringende Egenskaber ved Kornet først ere komne for Dagen under Tærskningen, eller at det dog i alt Fald har vist sig, at Kornets Kvantitet og Kvalitet gjennemgaaende var ringere end man havde ventet.

Af Plantesygdomme omtales i den større Del af Beretningerne den sædvanlige Sygdom blandt Kartoflerne, der synes at have været stærkt udbredt i Landets forskjellige Egne paa Grund af den store Fugtighed i Sommeren og Efteraaret. En anden Sygdom, der ligeledes antages at være en Følge af det regnfulde Vejrlig, nemlig Meldrøje i Rugen, omtales dog kun i Beretningerne fra Præstø, Hjørring, Aalborg og Aarhus Amter.

Insektangreb synes derimod ikke i nogen synderlig Grad at have gjort Skade paa Sæden, eftersom saadanne Angreb kun nævnes i Beretningerne fra to Amter. I Beretningen fra Aarhus Amt berøres det saaledes, at Byggens Kjærner hist og her samt Ærterne i stærkere Grad havde været angrebne af Insekter, og i Beretningen

fra Ringkjøbing Amt hedder det, at fra et enkelt Sted i dette Amt var der klaget over Orm i Rugens Kjærner.

Om Afgrøden af de enkelte Sædarter tilføjes følgende Bemærkninger.

Hveden har med Hensyn til Mængden givet et rigeligt Udbytte, men med Hensyn til Beskaffenheden er den mindre vellykket. Denne Sædart modstod vel i det Hele Vinterens Snelæg og Foraarets Kulde bedre end Rugen, men Sommerens Mangel paa Varme i Forbindelse med dens usædvanlige Fugtighed indvirkede uheldig paa Kjærnens Udvikling. — Kvantiteten er i 7 af Øernes Amter betegnet som meget god, i Kjøbenhavns Amt som noget over god og i Frederiksborg Amt ligefrem som god; i Jylland er den i Vejle Amt betegnet som meget god, i Thisted Amt som noget over god, men i de øvrige 7 Amter i Jylland ligefrem som god. — Kvaliteten er derimod ikke i noget af Amterne, hverken paa Øerne eller i Jylland, betegnet højere end god, i Thisted og Aalborg Amter tildels som god, og i Randers, Aarhus, Vejle og Ringkjøbing Amter endog kun som temmelig god. — Det fremgaar imidlertid heraf, at i de egenlig hvededyrkende Egne af Landet, nemlig Syd-Sjælland, Lolland og Falster, Langeland og Fyn har Afgrøden baade hvad Kvantiteten og hvad Kvaliteten angaar, lykkedes bedst. — I Beretningen fra Præstø Amt kaldes Vægten saaledes i det Hele for god, hvorhos det bemærkes, at paa flere Steder i dette Amt havde man vel straks efter Damptærskningen iagttaget en Vægt af 134—137 ℔ hollandsk, men 10 til 12 Dage senere var den dog gaaet ned til 129—130 ℔. Det fremhæves desuden i den samme Beretning, at det gode Udfald af Høsten for denne Sædart væsenligst skyldes den i de senere Aar i det nævnte Amt indførte og nu stærkt dyrkede square-head Hvede, som er stivere i Straaet og ikke saa let gaar i Leje som de tidligere brugte Sorter. — I Beretningen fra Maribo Amt ansættes Kvantiteten til et Middelaars Udbytte, men Gjennemsnitsvægten formenes ikke at være højere end 124 ℔ hollandsk, hvorved det dog tilføjes, at paa flere Gaarde vides Vægten at være større. Ved

Siden heraf gjøres der i denne Beretning, som foran omtalt, opmærksom paa, at Priserne paa Hvede iaar vare endel højere end i forrige Aar. — I Beretningen fra Aarhus Amt omtales det derimod, at Hveden paa Grund af Sommerens usædvanlige Fugtighed led meget af Svampe paa Bladene og i Aksene, hvorved Planterne svækkedes, saa at Kvalitetsvægten blev overordenlig ringe. — I Beretningen fra Hjørring Amt bemærkes det, at en enkelt til Amtet indkommen Beretning omtaler Rust i Hveden uden iøvrigt at ytre sig videre om Virkningen deraf.

Rugens Afgrøde er baade med Hensyn til Mængden af Korn og Beskaffenheden af Sæden den ringeste af alle Sædarterne. Den blev allerede ved det tidlig indtraadte Snelæg, der faldt paa ikke frossen Jord, fra Vinteren af ødelagt, saa at den ofte gik helt bort og senere maatte ombyttes med Foraarssæd, og hvor den havde holdt sig, blev den i Regelen kun tynd. Det raakolde Foraar og den ualmindelig fugtige Sommer med dens Mangel paa Sol og Varme under Modningsperioden bevirkede dernæst, at Kjærnen i Almindelighed kun blev lille og ufuldkommen. Indbjærgningen af denne Sædart foregik tilmed under de uheldigste Vejrforhold i den vedholdende Regn i Avgust Maaned, saa at den som oftest kom daarlig i Hus efterat have staaet længe ude paa Marken og efter hist og her endog at have spiret. — Kvantiteten er i Øernes Amter alene i Odense Amt betegnet som meget god, i Kjøbenhavns og Maribo Amter som noget over god, og i de øvrige 6 af Øernes Amter ligefrem som god. I Jyllands Amter er den i Ringkjøbing betegnet som noget over god, i 4 Amter, nemlig Hjørring, Viborg, Vejle og Ribe Amter, ligefrem som god, i 3 Amter, nemlig Thisted, Randers og Aarhus Amter, tildels som god og i Aalborg Amt kun som temmelig god. — Kvaliteten er i Øernes Amter i 6 af disse betegnet som god, i Svendborg Amt tildels som god, og i Kjøbenhavns og Sorø Amter kun som temmelig god. I Jyllands Amter er den kun i 2, nemlig Thisted og Aarhus Amter, betegnet ligefrem som god, i 6 derimod, nemlig Hjørring, Aalborg, Viborg, Randers, Ringkjøbing og Ribe Amter,

kun som temmelig god, og i Vejle Amt endog som maadelig. — Dette synes at tyde paa, at Kvaliteten i Øernes Amter antages for at være noget gunstigere end i Jyllands Amter. I Beretningerne fra Hjørring, Thisted, Aalborg og Randers Amter fremhæves netop ogsaa det daarlige Udfald af Rughøsten stærkest, og det er ligeledes i Beretningen fra disse Amter, at det omtales, at den paa flere Steder maatte ompløjes, hvorefter Jorden tilsaaedes med Vaarsæd. — I Beretningen fra Viborg Amt siges det derimod udtrykkelig, at Ompløjning ikke var almindelig i dette Amt, medens det dog tilføjes, at Kvaliteten overalt var simpel. — I Beretningerne fra Præstø, Hjørring, Aalborg og Aarhus Amter bemærkes det derhos, at Rugen paa flere Steder har været befængt med Meldrøje, tildels endog i stærk Grad. — I Beretningen fra Ringkjøbing Amt nævnes det desuden, at i en Indberetning fra Skikkild (i Vejrum Sogn i Omegnen af Holstebro) var der klaget over Orm i Rugens Kjærner.

Byggen maa med Hensyn til Mængden af Korn antages at svare til et Middelaars Udbytte, men med Hensyn til Beskaffenheden af Kjærnen er den ikke lykkedes godt. Vaarsæden blev paa Grund af Foraarets Kulde i Almindelighed lagt temmelig sent, og efter Saaningen holdt det raakolde og tørre Vejr mange Steder Spiringen af en Del af Kornet tilbage, og de forsinkede Planter naade ej senere at komme til fuld Udvikling samtidig med det øvrige Korn, af hvilken Grund der imellem Sæden findes mange smaa Kjærner. Den vedholdende Regn under Indbjærgningen har desuden bevirket, at Kjærnen som oftest er bleven brun og tildels noget tykskallet, saa at den ikke giver nogen smuk Handelsvare og i Almindelighed kun er lidet vægtig. — Kvantiteten er i de 3 Amter, Bornholms, Hjørring og Thisted, betegnet som meget god, i de 5 Amter, Kjøbenhavns, Svendborg, Aalborg, Randers og Aarhus, som noget over god, og i Landets øvrige 10 Amter ligefrem som god. — Kvaliteten er derimod ikkun i de 2 Amter, Thisted og Aarhus, betegnet som noget over god, i 13 af Landets Amter ligefrem som god, og i de 3 Amter, Maribo, Randers og

Ringkjøbing kun tildels som god. — I Beretningen fra Aarhus Amt omtales det særlig, at Insekter og Bladrust dels svækkede Planten, dels gav Kjærnerne et broget Udseende.

Havren er den af alle Kornsorter, som har givet det bedste Udbytte saavel med Hensyn til Mængde som til Beskaffenhed. Den har paa Grund af sin Haardførhed bedst kunnet udholde Sommerens Kulde og Væde, men den ualmindelige Fugtighed, især i Høsttiden, har dog ogsaa hvad denne Kornsort angaar paa ikke faa Steder indvirket uheldig paa Kjærnens Udseende og Vægt. — I nogle af Beretningerne fra Jylland, nemlig Viborg, Aarhus og Ringkjøbing Amter, betragtes dog Afgrøden af Havren i det Hele for at staa over et Middelaar. — Kvantiteten er iøvrigt i de fleste af Landets Amter betegnet ubetinget som meget god, i Kjøbenhavns og Randers Amter tildels som meget god og i Frederiksborg og Ribe Amter ligefrem som god. — Kvaliteten synes efter den i Amternes Beretninger givne Karakterbetegnelse at have stillet sig noget gunstigere i Øernes Amter end i Jyllands Amter. Paa Øerne er den saaledes i de 6 Amter, Frederiksborg, Holbæk, Præstø, Bornholms, Maribo og Odense, betegnet ubetinget som meget god, i Kjøbenhavns Amt tildels som meget god, i Svendborg Amt som noget over god og i Sorø Amt ligefrem som god. I Jylland er den i Aarhus Amt betegnet tildels som meget god, i de 4 Amter, Thisted, Aalborg, Randers og Ringkjøbing, som noget over god, og i de 4 Amter, Hjørring, Viborg, Vejle og Ribe, ligefrem som god.

Om Høstmaaden saavel af Byg som af Havre er der iøvrigt i Beretningen fra Præstø Amt fremsat nogle Bemærkninger, der vistnok kunne fortjene Opmærksomheden for sig. Det ytres nemlig i denne Beretning, at det sikkerlig maa anses for en Fejl, at man lader Byggen og Havren ligge paa Skaar og ikke straks binder det op, især i et Aar som dette, da den liggende Sæd hurtig gjennemgroedes og derved samt ved Duggen i den sene Høst hindredes i at tørres. Ligeledes formenes det, at Kvaliteten af alle Sædarter tager Skade ved Travehobenes Sammensætning, da de ikke sættes

fast nok sammen i mindre Hobe, dækkede af en saakaldet «Rytter», men løst og udækkede i lange Hobe, som let gjennemblødes.

Bælgsæden synes med Hensyn til Mængden at have givet et jævnt godt Udbytte, men med Hensyn til Beskaffenheden maa Afgrøden deraf antages at være mindre heldig. — Kvantiteten er saaledes i Maribo og Randers Amter betegnet som noget over god, i 13 af Landets Amter ligefrem som god, i Svendborg og Aarhus Amter tildels som god, men i Præstø Amt kun som temmelig god. — Kvaliteten er derimod i 8 Amter, nemlig Frederiksborg, Holbæk, Sorø, Maribo, Odense, Hjørring, Aalborg og Viborg, betegnet ligefrem som god, i 2 Amter, nemlig Randers og Aarhus, tildels som god, i 2 Amter, nemlig Kjøbenhavns og Svendborg, som noget over temmelig god og i 6 Amter, nemlig Præstø, Bornholms, Thisted, Vejle, Ringkjøbing og Ribe, kun som temmelig god. — I Beretningen fra Maribo Amt, der netop omfatter nogle af Landets bedste Ærteegne, antages imidlertid Afgrøden at have været bedre iaar end i sidstafvigte Aar. — I Beretningen fra Præstø Amt kaldes Udbyttet derimod for ringe, og det siges, at Bælgsæden i dette Amt dyrkes i stedse mindre Udstrækning som en usikker Afgrøde. — I Beretningerne fra 2 andre Amter, nemlig Kjøbenhavns og Aarhus, bemærkes det særlig om Ærterne, at de kun kom tyndt op og kunde af Mangel paa Varme ikke udvikle sig tilstrækkelig eller modnes i sædvanlig Grad. Desuden bevirkede det ustadige Vejr under Indbjærgningen, at en stor Del af dem faldt af paa Marken, og den indhøstede Sæd kom paa mange Steder kun i daarlig Tilstand i Hus. I Beretningen fra Aarhus Amt omtales det iøvrigt ogsaa, at Ærterne vare stærkt angrebne af Insekter, men paa den anden Side tilføjes det i den samme Beretning, at fra adskillige Steder i Amtet gives der en meget gunstig Bedømmelse af Ærternes Afgrøde, saavel med Hensyn til Kvantiteten som til Kvaliteten. — I Beretningen fra Aalborg Amt bemærkes det, at de tidligt saaede Ærter mislykkedes helt, hvorimod de senere saaede Ærter i Grønfoderet vare meget gode.

Boghveden synes overalt, hvor dens Dyrkning er af nogen Betydning, nemlig i de midterste og vestligste Egne af Jylland og tildels i Fyn, at være næsten ganske mislykket. I de fleste af de Beretninger, hvori den nævnes, bliver Kvantiteten opgiven at være yderst ringe, ligesom ogsaa Kvaliteten betegnes kun at være simpel. I Beretningen fra Aarhus Amt anføres som Grund til det ringe Udfald af Boghvedehøsten, at denne Plante hverken taaler Kulde eller Regn.

Rapsens Dyrkning er, som allerede i Beretningerne for de foregaaende Aar bemærket, efterhaanden aftaget mere og mere her i Landet, saa at det mere eller mindre heldige Udfald deraf paa de enkelte Steder, hvor den dyrkes, ikke kan siges at have nogen Betydning for Landets Høst i sin Helhed. Iøvrigt synes Udbyttet i de Amter, hvor den er nævnet, saasom i de to fynske Amter, at have været jævnt godt baade med Hensyn til Kvantiteten og til Kvaliteten.

Kartoffelavlen har overalt været ringe, idet baade Kvantiteten og Kvaliteten i næsten alle Beretninger betegnes som lige daarlig. Kun i Frederiksborg Amt er saavel Kvantiteten som Kvaliteten betegnet ligefrem som god; i alle de øvrige Amter er hverken Kvantiteten eller Kvaliteten angivet højere end temmelig god eller maadelig. I de fleste Beretninger, saasom fra Kjøbenhavns, Holbæk, Sorø, Præstø, Maribo, Svendborg, Hjørring, Thisted, Aalborg, Viborg, Randers, Aarhus, Ringkjøbing og Ribe Amter, tilføjes det derhos udtrykkelig, at den sædvanlige Kartoffelsygdom har været stærkt udbredt paa Grund af den store Fugtighed i Sommeren og i Efteraaret. — I Beretningen fra Præstø Amt bemærkes det, at selv de ikke angrebne Kartofler ere mindre faste og af mindre god Smag end ønskeligt og sædvanligt. — I Beretningen fra Aalborg Amt siges det ogsaa, at den kolde Forsommer og den paafølgende megen Regn har bevirket, at Udbyttet er formindsket, Frugten uholdbar og ofte fordærvet. — I Beretningen fra Aarhus Amt ytres det derhos, at Kartoffelhøsten ikke blot paa

de sværere Jorder er fuldstændig mislykket, men selv for de lette og sandede Jorders Vedkommende synes Udbyttet at have været tarveligt, da Frugterne paa disse Jorder ere daarligt udviklede og for en Del ødelagte af Kartoffelsvampen.

Rodfrugterne have derimod givet et ganske godt Udbytte. Saavel Kvantiteten som Kvaliteten karakteriseres i Beretningerne fra Øernes Amter i Regelen som meget god eller noget derunder og i Beretningerne fra Jylland i Almindelighed som god eller noget bedre, i Randers og Aarhus Amter dog kun tildels som god. — Udfaldet synes saaledes at have været noget gunstigere paa Øerne end i Jylland. — I Beretningen fra Maribo Amt hedder det saaledes: «Roerne, hvis Dyrkning her mere og mere tager Opsving, navnligen fordi vi her have en Sukkerfabrik, maa anses at have afgivet en tilfredsstillende Avl». — I Beretningen fra Præstø Amt bemærkes det særlig, at Roerne og Gulerødderne synes at være komne vel ud over et stærkt Angreb af Kulde, hvorfor de havde været udsatte, da Natten til den 17de Oktober 1879 havde bragt en Frost af indtil 4 Grader med sig. — I Beretningen fra Bornholms Amt fremhæves det derimod, at en den 24de Juli indtruffen meget stærk Regn i høj Grad skadede Rodfrugterne. — I Beretningen fra Randers Amt ytres det derhos, at Rodfrugterne paa Grund af den kolde Sommer ikke have opnaaet tilstrækkelig Udvikling, saa at Udfaldet er blevet temmelig ringe. — I Beretningen fra Aarhus Amt siges det ligeledes, at den megen Fugtighed uden tilstrækkelig Varme bevirkede, at Rodfrugterne ikke kunde komme til nogen Fuldkommenhed, saa at Udbyttet deraf langtfra er saa godt som i 1878, og navnlig med Udbyttet af Gulerødder er man misfornøjet, hvorimod man er bedre tilfreds med Turnips og Runkelroer.

Høhøsten har næsten overalt givet et meget rigeligt Udbytte, men paa mange Steder er dog Høet, inden det kom i Hus, blevet mere eller mindre udvadsket ved den stærke Regn, saa at det har tabt ikke lidet af sin Foderværdi. Kvantiteten er i de fleste af

Landets Amter betegnet ubetinget som meget god, i et Par enkelte Amter endog som over meget god, i et Par andre Amter kun som noget under meget god og endelig i et enkelt Amt ligefrem som god. Kvaliteten er derimod kun i Hjørring Amt betegnet ubetinget som meget god, i Thisted og Aarhus Amter tildels som meget god, i alle Øernes Amter, undtagen Kjøbenhavns Amt, samt i Viborg, Ringkjøbing og Ribe Amter ligefrem som god, i Kjøbenhavns og Randers Amter tildels som god, men i Vejle Amt kun som temmelig god.

I de fleste af Beretningerne fremhæves det iøvrigt, at det regnfulde Vejr har indvirket skadelig paa Høets Kvalitet i Almindelighed. Derimod er det kun nogle enkelte af Beretningerne, som særlig omtale Agerhøet og Enghøet hvert for sig, og Bedømmelsen af Udbyttet af disse Grupper af Græsvæksten er da noget forskjellig i de paagjældende Beretninger. I Beretningen fra Aarhus Amt hedder det saaledes, at Høhøsten paa Markerne led de fleste Steder meget af Regnen, og at Høet blev stærkt udvadsket, inden det kom i Hus, men at paa Engene lykkedes Høhøsten godt, og dèr blev Afgrøden ypperlig og hurtig vejret og kom mange Steder ind uden Regn. — I Beretningen fra Viborg Amt siges det derimod, at Enghøet i Modsætning til Agerhøet var vanskeligt at bjærge, og at meget deraf blev slet ikke bjærget, da Engene mange Steder stode under Vand. — I Beretningen fra Ringkjøbing Amt omtales det ligeledes, at Oversvømmelser paa mangfoldige Steder havde ødelagt Høet, saaledes i Skjernaa-Dalen, og desuden ved Aaberg Sø, hvor Gaarden Aabergs hele Høhøst blev ganske bortskyllet. Det bemærkes dernæst, at i en enkelt til Amtet indkommen Beretning fra Sørup er det gode Udbytte af Spergelen særlig fremhævet, og det tilføjes derhos, at denne Græsart dyrkes meget i dette Amt og betragtes som en værdifuld Foderplante.

Høstudbyttet i Aaret 1879.

Den Beregning, som det statistiske Bureau har foretaget af Høstudbyttets Størrelse og Værdi i Aaret 1879 for de vigtigere Sæd- og Plantearters Vedkommende, og hvorved man er gaaet frem paa samme Maade som i de 4 foregaaende Aar, giver som Resultat, at der i 1879 i hele Landet blev indhøstet:

af Hvede	1,259711 Td.	til en Værdi af	23,236891 Kr.
- Rug	3,639272 —	— —	43,711139 —
- Byg	5,117096 —	— —	60,219230 —
- Havre	7,358875 —	— —	52,372343 —
- Boghvede	140018 —	— —	1,353075 —
- Ærter og anden Bælgsæd	340764 —	— —	4,773379 —
- Blandsæd til Modenhed	978694 —	— —	8,562274 —
- Kartofler.	1,582015 —	— —	7,494665 —
- Andre Rodfrugter. . .	3,491620 —	— —	6,474336 —
- Raps.	7934 —	— —	198350 —
- Agerhø.	1,118118 Læs à 1000 ℔	—	31,671424 —
- Enghø	1,268349 —	— —	25,201731 —

Dette Udbyttes Fordeling paa de enkelte Amter vil ses af efterstaaende Tabel:

Oversigt over Udbyttet

Amt.	Hvede.		Rug.		Byg.	
	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.
Kjøbenhavns	48306	890279	229903	2,839301	418356	5,095575
Frederiksborg . . .	24472	451018	204391	2,524229	242320	2,951456
Holbæk	117076	2,156540	250805	3,097441	464720	5,660282
Sorø	139340	2,568043	197018	2,433175	414958	5,054182
Præstø	178893	3,282525	195649	2,416263	443817	5,405688
Bornholms	28881	532279	88347	1,088435	85748	1,008397
Maribo	330982	6,136480	137229	1,735046	444540	5,718887
Odense	120648	2,223540	267594	3,146904	404017	4,844163
Svendborg	127110	2,342648	220238	2,590003	393714	4,720635
Øernes Amter . .	1,115708	20,583352	1,791174	21,870797	3,312190	40,459265
Hjørring	10289	189508	212897	2,469605	196706	1,935587
Thisted	3258	60043	114327	1,323228	127038	1,199941
Aalborg	4665	85954	181633	2,085302	180307	1,817242
Viborg	3788	69791	240262	2,755281	192927	2,061905
Randers	18052	332608	256610	2,966390	251450	2,977166
Aarhus	28727	529438	272247	3,147175	311596	3,689293
Vejle	62951	1,160186	208698	2,380415	293127	3,303584
Ringkjøbing	3206	59074	204345	2,623789	143354	1,556826
Ribe	9067	166937	157079	2,089157	108401	1,218421
Jyllands Amter . .	144003	2,653539	1,848098	21,840342	1,804906	19,759965
Hele Kongeriget	1,259711	23,236891	3,639272	43,711139	5,117096	60,219230

af Høsten i Aaret 1879.

Havre.		Boghvede.		Ærter og anden Bælgsæd.		Blandsæd til Modenhed.	
Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.
311768	2,332024	328	3188	29245	407383	24622	222829
333419	2,493973	1248	12129	14507	202081	53618	484705
370597	2,772062	1764	17146	26205	390191	57531	520661
349876	2,617074	516	5017	26628	371193	84967	768953
384210	2,873890	168	1633	50966	713578	81481	736588
158584	1,046654	"	"	12636	176020	21560	179377
243184	1,647154	70	680	64239	891868	130061	1,146059
401687	2,864028	7126	69264	25659	357428	169688	1,484770
367239	2,618415	3445	33482	32987	459844	106393	930940
2,920564	21,265274	14665	142539	283072	3,969586	729921	6,474882
488365	2,983912	1260	12247	3378	47089	17762	130551
388572	2,662588	102	991	8296	115561	33671	259726
447549	2,796710	9267	90107	3346	46616	12154	90956
622776	4,141760	18738	182191	4653	64826	18777	150621
580509	4,318980	9625	93590	6378	88876	30736	273761
628078	4,672898	8638	83959	10776	150109	37821	336984
592761	4,322417	17898	174325	13238	184403	43771	375038
400778	2,965760	17097	171484	1468	20457	34216	292560
288923	2,242044	42728	401642	6159	85856	19865	177195
4,438311	31,107069	125353	1,210536	57692	803793	248773	2,087392
7,358875	52,372343	140018	1,353075	340764	4,773379	978694	8,562274

Oversigt over Udbyttet af

Amt.	Kartofler.		Andre Rodfrugter.	
	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.
Kjøbenhavns	84897	430428	812924	1,625848
Frederiksborg	233002	1,181318	189600	379200
Holbæk	93895	476982	339084	678168
Sorø	60013	304566	201885	403770
Præstø	41574	210779	147923	295846
Bornholms	56416	276441	52510	105020
Maribo	53739	286932	305550	611100
Odense	81977	409885	254678	509356
Svendborg	82481	412405	169651	339302
Øernes Amter	787994	3,989736	2,473805	4,947610
Hjørring	113215	464183	76522	114782
Thisted	70974	279850	35074	52611
Aalborg	190394	800391	98242	147364
Viborg	63318	279036	110105	165159
Randers	66099	326071	161234	241852
Aarhus	65748	324136	263312	394968
Vejle	53906	249691	131334	197001
Ringkjøbing	101734	460360	80302	120454
Ribe	68633	321211	61690	92535
Jyllands Amter	794021	3,504929	1,017815	1,526726
Hele Kongeriget	1,582015	7,494665	3,491620	6,474336

Høsten i Aaret 1879 (fortsat).

Raps.		Agerhø.		Enghø.		Den samlede Værdi i Kroner.
Udbytte i Tønder.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Læs à 1000 ℔.	Værdi i Kroner.	Udbytte i Læs à 1000 ℔.	Værdi i Kroner.	
590	14750	79871	2,396130	33502	837550	17,095285
512	12800	88842	2,665260	36276	906900	14,265069
982	24550	83839	2,515170	48111	1,202766	19,511959
280	7000	90298	2,708940	32899	822475	18,064388
639	15975	100866	3,025980	42637	1,065925	20,044670
60	1500	37233	1,116980	14882	372050	5,903153
60	1500	98149	2,944470	38222	955540	22,075716
2552	63800	127501	3,825030	54086	1,352150	21,150318
1202	30050	99508	2,985240	38170	954250	18,417214
6877	171925	806107	24,183200	338785	8,469606	156,527772
20	500	51947	1,246728	151493	2,726874	12,321566
36	900	24406	585740	41848	753264	7,294443
200	5000	35831	859944	79191	1,425429	10,251015
105	2625	20011	480252	85865	1,545570	11,899017
500	12500	24601	590412	104276	1,876959	14,099165
42	1050	41081	985944	82343	1,482174	15,798128
9	225	64159	1,539816	84177	1,515186	15,402287
145	3625	28895	693468	164492	2,960847	11,928704
"	"	21080	505920	135879	2,445822	9,746740
1057	26425	312011	7,488224	929564	16,732125	108,741065
7934	198350	1,118118	31,671424	1,268349	25,201731	265,268837

Ordnede efter den saaledes udfundne Værdi af Høsten i 1879 give de foran nævnte Planter følgende Række:

Høsten af Byg havde en Værdi af	60,2	Mill. Kr.
— - Havre	52,4	— —
— - Rug	43,7	— —
— - Agerhø	31,7	— —
— - Enghø	25,2	— —
— - Hvede	23,2	— —
— - Blandsæd til Modenhed	8,6	— —
— - Kartofler	7,5	— —
— - Rodfrugter (undt. Kartofler)	6,5	— —
— - Bælgsæd	4,8	— —
— - Boghvede	1,4	— —
— - Raps	0,2	— —

I det Hele indbragte Høsten i 1879 et Bruttobeløb af $265^1/_4$ Mill. Kr., hvoraf $156^1/_2$ Millioner komme paa Øerne og $108^3/_4$ Millioner paa Jylland. Resultatet er for hele Landet omtrent 21 Mill. Kr. mindre end i 1878, nemlig 6 Mill. Kr. mindre for Øerne og henved 15 Mill. Kr. mindre for Jylland, idet man i 1878 beregnede Værdien af Høstudbyttet til 286 Mill. Kr. for hele Landet, $162^1/_2$ Mill. Kr. for Øerne og $123^1/_2$ Mill. Kr. for Jylland. Denne meget betydelige Tilbagegang i Værdi skyldes ikke Priserne men selve Høstudbyttets Størrelse, der gjennemgaaende for hele Landet under Et for alle Sæd- og Plantearters Vedkommende (undt. for Raps, der spiller en aldeles underordnet Rolle) har været mindre end i 1878. Hvede er den eneste Sædart, der har givet et større Værdiudbytte i 1879 end i 1878, nemlig 23,2 Mill. Kr. i 1879 mod 21,4 Mill. Kr. i 1878, skjøndt ogsaa for dens Vedkommende Udbyttet i Tønder har været mindre i 1879, nemlig 1,259711 Tdr. i 1879 mod 1,364266 Tdr. i 1878; men Værdiforøgelsen hidrører fra, at Prisen paa Hvede ifølge Kapitelstaksterne for de to Aar har været omtrent 3 Kr. højere i 1879 end i 1878. Det forholdsvis daarligste Udbytte har Kartoflerne givet, idet de kun indbragte 7,5 Mill. Kr. i 1879 mod 11,9 Mill. Kr. i 1878, hvilket selvfølgelig især er gaaet

ud over Jylland, hvor de kun indbragte 3,5 Mill. Kr. i 1879 mod henved 7,0 Mill. Kr. i 1878 (omtrent kun det Halve); paa Øerne indbragte de 4,0 Millioner i 1879 mod 5,0 Millioner i 1878.

Det er imidlertid ikke alene overfor 1878 at Aaret 1879 stiller sig i et særlig slet Lys, men det viser sig ogsaa, at det har givet det ringeste Udbytte af alle de 5 Aar, 1875—79, for hvilke Bureauet har foretaget en Beregning af Høstudbyttet, idet det endogsaa for hele Landets Vedkommende har givet 7,7 Mill. Kr. mindre end det ugunstige Aar 1877, for Øerne godt og vel 3,7 Mill. Kr. mindre, for Jylland 3,9 Mill. Kr. mindre. Totalsummerne af Høstudbyttets Værdi i de 5 nævnte Aar have været følgende:

	i 1875. Mill. Kr.	i 1876. Mill. Kr.	i 1877. Mill. Kr.	i 1878. Mill. Kr.	i 1879. Mill. Kr.
for hele Landet	304,7	293,0	273,0	286,1	265,3
— Øerne . . .	168,0	166,0	160,3	162,6	156,5
— Jylland . . .	136,7	127,0	112,7	123,5	108,8

Herved maa dog bemærkes, hvad Udstrækningen af det besaaede Areal angaar, at der til de 4 sidste Aar, 1876—79, har været benyttet det samme Areal, nemlig Arealopgivelserne fra 1876, medens man til Aaret 1875 har maattet benytte Arealopgivelserne fra 1871. Det vil med andre Ord sige, at hvis man for hvert af Aarene havde kunnet benytte Arealopgivelser for selve Aaret, da vilde Udbyttet for 1875 vise sig endnu betydelig større, Summerne for 1876 være saa korrekte som overhovedet muligt og for 1877 næppe undergaa nogen væsenlig Ændring, medens de for 1878 rimeligvis allerede vilde vise sig noget for lave og for 1879 endnu lavere, saa at dette sidste Aar vel næppe vilde komme til at staa slet saa langt under 1877, som ovenfor beregnet, men dog sikkerlig i alle Tilfælde komme til at stille sig som det uheldigste af de 5 Aar.

Høstudbyttets Værdi i 1879 fordeler sig paa de enkelte Amter paa følgende Maade, idet Amterne ere ordnede efter Beløbets Størrelse:

Høsten i	Maribo	Amt	havde	en	Værdi	af 22,1	Mill. Kr.
—	- Odense	—	—	—		21,2	— —
—	- Præstø	—	—	—		20,0	— —
—	- Holbæk	—	—	—		19,5	— —
—	- Svendborg	—	—	—		18,4	— —
—	- Sorø	—	—	—		18,1	— —
—	- Kjøbenhavns	—	—	—		17,1	— —
—	- Aarhus	—	—	—		15,8	— —
—	- Vejle	—	—	—		15,4	— —
—	- Frederiksborg	—	—	—		14,3	— —
—	- Randers	—	—	—		14,1	— —
—	- Hjørring	—	—	—		12,3	— —
—	- Ringkjøbing	—	—	—		11,9	— —
—	- Viborg	—	—	—		11,9	— —
—	- Aalborg	—	—	—		10,3	— —
—	- Ribe	—	—	—		9,7	— —
—	- Thisted	—	—	—		7,3	— —
—	- Bornholms	—	—	—		5,9	— —

I alle Landets Amter, og da særlig i de jydske, har Værdien af Høsten været mindre end i 1878, alene med Undtagelse af Bornholms Amt, der tværtimod har havt et bedre Udbytte i 1879 end i det foregaaende Aar, nemlig 5,9 Mill. Kr. i 1879 mod 5,5 Mill. Kr. i 1878. Dette Amt synes i det Hele taget ikke at følge den almindelige Bevægelse i det øvrige Land, hvilket vil fremgaa, naar man sammenstiller Udbyttet for de 5 Aar, 1875—79. Høsten indbragte paa Bornholm

i 1875.	i 1876.	i 1877.	i 1878.	i 1879.
5,2 Mill. Kr.	6,4 Mill. Kr.	6,1 Mill. Kr.	5,5 Mill. Kr	5,9 Mill. Kr.

Man vil heraf se, at i det for hele Landet bedste Aar, 1875, havde Bornholm netop sit daarligste Aar, i det for hele Landet særlig ringe Aar, 1877, stod Bornholm forholdsvis meget godt, i 1878, da Udbyttet atter steg for hele Landet, sank det igjen for Bornholms Vedkommende, og i det for hele Landet uheldigste Aar, 1879, stiger Udbyttet atter paa Bornholm. Kun i 1876 følger

Bornholm nogenlunde med det øvrige Land, idet Øen i dette Aar, der var ret gunstigt for hele Landet, havde sit bedste Aar.

Tages Hensyn til de enkelte Landsdele, nemlig Jylland og de større Øer, bliver Fordelingen af Høstudbyttets Værdi i 1879 følgende:

Paa Jylland kommer et Beløb af	108,7	Mill. Kr.
— Sjælland (undt. Møen og Samsø) . . .	84,8	— —
— Fyn (undt. Langeland og Ærø)	35,1	— —
— Lolland	15,1	— —
— Falster	7,0	— —
— Bornholm	5,9	— —
— Langeland	3,8	— —
— Møen	3,1	— —
— Samsø	1,1	— —
— Ærø	0,8	— —

Ligesom det ovenfor under Amterne blev fremhævet om Bornholm, saaledes skal man ogsaa her bemærke, at af de øvrige Landsdele have Øerne Falster (udsondret af Maribo Amt), Langeland (udsondret af Svendborg Amt) og Møen (udsondret af Præstø Amt) havt et lidt bedre Udbytte i 1879 end i 1878.

Foretages en Beregning af Gjennemsnitsudbyttet i 1879 pr. Td. Land dyrket Areal og pr. Td. Hartkorn paa Ager og Eng, faar man, at Gjennemsnitsudbyttet for hele Kongeriget var pr. Td. Land 94 Kr. og pr. Td. Hartkorn 701 Kr., for Øerne henholdsvis 120 Kr. og 752 Kr., for Jylland henholdsvis 71 Kr. og 638 Kr.

I de enkelte Amter, ordnede efter Gjennemsnitsudbyttets Størrelse, var dette Udbytte pr. Td. Land dyrket Areal følgende:

Kjøbenhavns Amt	132	Kr.
Maribo —	130	—
Sorø —	124	—
Bornholms —	121	—
Præstø —	119	—
Holbæk —	118	—
Svendborg —	115	—

Frederiksborg	Amt	114 Kr.
Odense	—	114 —
Aarhus	—	85 —
Vejle	—	84 —
Randers	—	79 —
Thisted	—	77 —
Hjørring	—	68 —
Viborg	—	67 —
Ringkjøbing	—	63 —
Ribe	—	62 —
Aalborg	—	56 —

Gjennemsnitsudbyttet pr. Td. Hartkorn paa Ager og Eng (for Bornholm omsat til almindeligt Hartkorn) giver derimod følgende Række:

Bornholms	Amt	976 Kr.
Frederiksborg	—	881 —
Kjøbenhavns	—	801 —
Holbæk	—	791 —
Sorø	—	771 —
Hjørring	—	766 —
Maribo	—	730 —
Præstø	—	716 —
Ribe	—	706 —
Vejle	—	694 —
Svendborg	—	681 —
Odense	—	676 —
Aarhus	—	653 —
Ringkjøbing	—	653 —
Viborg	—	615 —
Randers	—	561 —
Aalborg	—	560 —
Thisted	—	536 —

For Landsdelenes Vedkommende bliver Resultatet følgende:

	Gjennemsnitsudbytte pr. Td. Land.		Gjennemsnitsudbytte pr. Td. Hartkorn.
Langeland	145 Kr.	Bornholm	976 Kr.
Falster	138 —	Langeland	841 —
Lolland	126 —	Sjælland	787 —
Møen	126 —	Falster	773 —
Bornholm	121 —	Møen	759 —
Sjælland	121 —	Lolland	712 —
Fyn	112 —	Fyn	668 —
Ærø	107 —	Samsø	662 —
Samsø	100 —	Jylland	638 —
Jylland	71 —	Ærø	527 —

Øen Langeland har gjennem alle 5 Aar vist sig som den forholdsvis mest produktive Del af Landet, idet den stadig har havt det højeste Gjennemsnitsudbytte pr. Td. Land dyrket Areal, medens Jylland selvfølgelig staar lavest i denne Række.

I de 3 Aar (1877—79), i hvilke Bureauet ogsaa har beregnet Gjennemsnitsudbyttet pr. Td. Hartkorn, viser det sig fremdeles, at Bornholm stadig kommer først og Ærø sidst i Rækken.

Forsaavidt det imidlertid af de foran meddelte Beregninger fremgaar, at Udbyttet af Høsten i Aaret 1879 maa anslaas at have en Værdi af 21 Mill. Kr. ringere end Udbyttet af Høsten i Aaret 1878, maa det dog bemærkes, at en saadan Beregning egenlig kun kan siges at fremstille det Udbytte, som Høsten vilde have havt, hvis man tænkte sig, at hele Afgrøden af Høsten kom paa Markedet og blev Gjenstand for Afsætning til Udlandet. Da dette i Virkeligheden langtfra er Tilfældet, medens tværtimod den største Del af Høstens Afgrøde forbruges her i Landet, tildels af Frembringerne selv, og kun en mindre Del deraf bliver udført til Udlandet, kan der heller ikke være Tale om, at Landet i sin Helhed paa Grund af, at Høsten i Aaret 1879 har givet det ommeldte ringere Udbytte end Høsten i Aaret 1878, skulde have lidt et saa stort Indtægtstab som foran nævnt. Hvormegen Indflydelse derimod det ene Aars ringere Høstudbytte end det andet Aars kan udøve paa Omsætningen til Udlandet af Kornvarer i det efterfølgende Aar, skal ikke omhandles her; det faktiske Resultat vil først vise sig senere, naar

der foreligger tilstrækkelige Oplysninger om Ind- og Udførselen som Følge af disse Aars Høst. Her skal man indskrænke sig til at have henledet Opmærksomheden paa, at det hele Udbytte af et Aars Høst, selv om man for at give det et tydeligere Udtryk angiver det til en vis Pengeværdi, derfor ikke kan regnes som et endog kun tilnærmelsesvis rigtigt Udtryk for Landets større eller mindre Kjøbeevne i det omhandlede Aar, forsaavidt denne afhænger af Høsten.

Da de 4 Kornsorter, Hvede, Rug, Byg og Havre, have den overvejende Betydning for Danmark, vil nedenstaaende Oversigt vise, hvormeget der af disse Sædarter i 1879 blev høstet i Gjennemsnit pr. Td. Land i hvert enkelt Amt:

Gjennemsnitsudbytte i Fold pr. Td. Land:

Amt.	Hvede.	Rug.	Byg.	Havre.
	Tønder.	Tønder.	Tønder.	Tønder.
Kjøbenhavns	12,3	12,0	11,8	13,6
Frederiksborg	10,6	10,1	9,8	12,0
Holbæk	11,9	11,0	10,0	12,4
Sorø	12,1	11,6	10,4	13,0
Præstø	11,6	11,2	10,4	13,0
Bornholms	11,6	10,4	10,9	12,4
Maribo	12,0	11,9	9,6	14,2
Odense	10,8	9,5	9,4	11,1
Svendborg	11,1	9,7	9,9	11,9
Øernes Amter	11,7	10,7	10,2	12,5
Hjørring	6,7	6,2	7,8	9,0
Thisted	8,1	8,1	9,1	12,1
Aalborg	8,5	5,5	6,8	8,1
Viborg	7,9	6,4	7,6	10,0
Randers	8,4	7,4	7,8	10,4
Aarhus	8,8	7,4	8,0	10,1
Vejle	9,6	6,5	8,5	10,0
Ringkjøbing	7,7	5,2	7,3	9,3
Ribe	7,7	5,1	6,2	8,6
Jyllands Amter	8,7	6,3	7,7	9,7
Hele Kongeriget	11,2	7,9	9,2	10,6

Værdiudbyttet af det med disse Hovedkornsorter besaaede Areal var i Gjennemsnit for hele Landet 98 Kr. pr. Td. Land, paa Øerne 126 Kr., i Jylland 75 Kr. Højst stod Maribo Amt med 148 Kr. pr. Td. Land, lavest Aalborg Amt med 59 Kr. pr. Td. Land.

For de enkelte Amter var nemlig Gjennemsnitsudbyttet pr. Td. Land af det med de 4 Hovedkornsorter besaaede Areal følgende:

Maribo	Amt	148 Kr.
Kjøbenhavns	—	137 —
Sorø	—	133 —
Præstø	—	133 —
Holbæk	—	125 —
Svendborg	—	117 —
Bornholms	—	116 —
Frederiksborg	—	112 —
Odense	—	110 —
Thisted	—	88 —
Aarhus	—	85 —
Randers	—	85 —
Vejle	—	84 —
Viborg	—	72 —
Ringkjøbing	—	70 —
Ribe	—	69 —
Hjørring	—	66 —
Aalborg	—	59 —

I Landsdelene gav de 4 Hovedkornsorter i Gjennemsnit pr. Td. Land følgende Udbytte:

Paa	Falster	indvandtes	pr. Td. Land . . .	158 Kr.
—	Langeland	—	— . . .	149 —
—	Lolland	—	— . . .	144 —
—	Møen	—	— . . .	137 —
—	Sjælland	—	— . . .	129 —
—	Bornholm	—	— . . .	116 —
—	Ærø	—	— . . .	110 —
—	Fyn	—	— . . .	110 —
—	Samsø	—	— . . .	91 —
i	Jylland	—	— . . .	75 —

Det Kongelige Danske Statistiske Bureau i Juli 1880.

Marius Gad.